

Manglende konsensus blandt praktiserende læger om at følge Sundhedsstyrelsens råd om fuldstændig alkoholafholdenhed under graviditet

Ulrik Schiøler Kesmodel^{1,2}, Pia Schiøler Kesmodel^{1,3} & Lisa Lærke Iversen³

ORIGINALARTIKEL

1) Gynækologisk-Obstetrisk Afdeling, Aarhus Universitets-hospital, Skejby
 2) Institut for Folke-sundhed, Afdeling for Epidemiologi Aarhus Universitet
 3) Center for Alkohol-behandling, Social-psykiatri & Udsatte Voksne, Socialforvalt-ningen, Aarhus Kommune

INTRODUKTION

I perioden 1999-2007 anbefalede Sundhedsstyrelsen, at gravide så vidt muligt skulle undgå alkohol. Hvis de drak, skulle de højst drikke en genstand om dagen og ikke hver dag. I 2007 blev anbefalingen skærpet: Er du gravid, undgå alkohol. Trods officielle anbefalinger er der ofte stor variation i klinisk informations-praksis. Det er tidligere vist, at mange gravide ikke informeres om at være afholdende, og et nyt studie blandt jordemødre i Aarhus har vist, at kun 48% mener, at gravide bør være helt afholdende. Formålet med dette studie var at beskrive praktiserende lægers holdninger, viden og informationspraksis vedrørende alkohol i graviditeten i 2000 og 2009.

MATERIALE OG METODER

I 2000 inviterede vi en tilfældig stikprøve af praktiserende læger i Aarhus – der var repræsentativ med hensyn til alder, køn og arbejdssted (postnummer) – til at deltage i en personlig interviewundersøgelse. I 2009 gennemførte vi en spørgeskemaundersøgelse blandt alle praktiserende læger i Aarhus. Spørgsmålene i 2000 og 2009 var identiske.

RESULTATER

I 2000 deltog 62 ud af 96 læger (65%), mens 100 ud

af 223 (45%) deltog i 2009. Der var ingen forskel på deltagere og ikkedeltagere med hensyn til alder, køn og arbejdssted. I 2000 mente 71% af lægerne, at et mindre alkoholforbrug i graviditeten var acceptabelt, mens 29% mente, at afholdenhed var bedst. Kun 21% anbefalede de gravide at være afholdende. Der var betydelig variation i holdninger og informations-praksis. I 2009 mente signifikant flere læger (51%, $p < 0,001$ sammenlignet med 2000), at gravide burde være afholdende, og signifikant flere (53%, $p = 0,001$) gav dette råd til de gravide. Især læger ≥ 50 år, som havde arbejdet mere end 15 år i praksis, anbefalede afholdenhed. I 2009 anvendte hele 28% fortsat anbefalingen fra 1999-2007. Også denne anbefaling blev hyppigere anvendt af læger ≥ 50 år, som havde arbejdet mere end 15 år i praksis. Knap halvdelen informerede ikke entydigt om Sundhedsstyrelsens anbefaling i 2009. Signifikant flere kendte anbefalingen for gravide i 2009 (87%) end i 2000 (68%), $p = 0,007$. Lægerne kendte de hyppigste og alvorligste fosterskader, som kan skyldes alkohol. Deltagerne havde primært modtaget information om alkohol og graviditet i en faglig sammenhæng.

KONKLUSIONER

Praktiserende lægers holdninger, viden og informationspraksis vedrørende alkohol i graviditeten har ændret sig parallelt med, at Sundhedsstyrelsens anbefaling er justeret. Selv om de fleste læger kendte den officielle anbefaling i 2009, mente kun godt halvdelen, at gravide skulle være fuldstændigt afholdende, og kun godt halvdelen informerede entydigt om Sundhedsstyrelsens anbefaling om afholdenhed. Alligevel er rådgivningen måske ikke i konflikt med den videnskabelige litteratur på området. Men det synes fortsat at være en udfordring at sikre, at sundhedspersonale giver ensartet information om emner af betydning for den generelle folkesundhed.

DANISH MEDICAL BULLETIN: Dette er et resume af en originalartikel publiceret på www.danmedbul.dk som Dan Med Bul 2011;58(10):A4327

“L’Absinthe” – painted by Edgar Degas in 1876. The painting forms part of the Musée d’Orsay’s permanent collection, Paris.

